

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. VI. Nuda transpositio personarum non invalidat formam. Hæc forma ad minùs est dubia: Ego Patris baptizo te in nomine Filij, & Spiritûs sancti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

ita communiter loqui solemus, quando simul plura enumeramus, ut solum ultimo loco ponamus conjunctionem copulativam.

Finio, & rursus dico diligenter cavendam esse quamcumque variationem verborum quoad substantiam; licet enim aliqua non sit substantialis sive essentialis, sed dumtaxat accidentalis; & hæc tamen peccaminosa est, idque graviter, quando non constat certitudinaliter de valore formæ sic variatæ: quæ certitudo rarissima est, ut ex dictis satis colligitur.

Eadem regula observanda est in variatione quoad quantitatem & qualitatem, de quibus egimus præced. disp. sect. 3. conclus. 4. uti etiam in variatione secundum ubi, de qua hæc breviter dico:

CONCLUSIO VI.

Nuda transpositio personarum non invalidat formam. Hæc forma ad minus est dubia: Ego Patris baptizo te in nomine Filij, & Spiritus sancti.

§8. **E**xemplum primæ variationis sit, *Baptizo te in nomine Filij, & Patris, & Spiritus sancti.* Conclusionem hanc quoad utramque partem tenet Scotus supra num. 13. De quarta (inquit) variatione, scilicet ubi, dico quod aliqua transpositio omnino variat sententiam; ut si diceretur, Ego Patris baptizo te in nomine Filij &c. Aliqua autem transpositio permittit, ut transposita teneant quasi eandem virtutem in ipsa forma; ut si diceretur: In nomine Filij, & Patris &c. Et prima transpositio impedit, quia aufert conceptum orationis, ut instituta est.

Quam non certificat locutio poteram, ut vult Lugo.

Contrarium docet Emin. Lugo de Sacramentis disp. 2. sect. 6. num. 112. Quia revera (inquit) apud Latinos Poetas ille modus loquendi usuratus est.

Respondeo modum loquendi Poetarum esse particularem, & non communem, cum à plerisque non intelligatur. Porro forma Baptismatis instituta est secundum usitatum modum loquendi, ut vidimus conclusionem præcedenti. Ex quo ad minus sequitur dubietas hujus formæ.

§9. *Secunda variatio (prosequitur Scotus) non impedit. Probat: Quia est congruum esse servare ordinem proferendo personas, qui est perso-*

narum secundum originem, & necessarium sit hoc quantum ad ministrum; tamen non videtur omnino necessarium ex parte Sacramenti: quia persona quocumque ordine nominata, sunt unum efficiens principale in Baptismo, & ut sic invocantur.

Consonat D. Bonav. 4. dist. 3. parte prima q. 3. a. 4. ibi: Ad id quod queritur de transmutatione, dicendum quod si fiat simpliciter sine erroris dogmatizatione, non impedit. Subjungit rationem: Quia ordo intelligitur in ipsis verbis, quod Filius à Patre procedat. Et sic non oportet exprimere ordinem, ita sicut nomina personarum.

Ratio itaque primæ partis conclusionis est: quia talis forma satis exprimit causam principalem; quod tantum exigit Concilium Florentinum, fitque per eam, & in eâ expressi & propria invocatio ac professio Trinitatis sub propria appellatione personarum. Ultimum patet. Primum probatur: quia tres personæ sunt causæ principales quatenus sunt unum in natura, autoritate & potentia; non autem prout dicunt ordinem originis: quippe non competit potestas Patri quia Pater, sed quoniam Deus; & ita de alijs: unde ad eandem indivisibilem agunt actione.

Objicies: sed alia est institutio Christi. Respondeo negativè; siquidem institutio sumit suam explicationem à fide explicita, quam proficitur suscipiens Sacramentum; hæc autem est, quæ credit tres personas in una essentia; id enim dumtaxat accommodatur communi captui: ordo verò originis & modus procedendi personarum excedit captum communem & simplicium, & vix à doctis capitur; neque significatur in forma, nisi quatenus in prolatione personarum servatur ordo, qui est secundum processionem earum; quod non sufficit, ut interpretemur hoc esse de necessitate formæ, cujus usus & fides debet esse communis tam doctis, quam indoctis, idque ex institutione Sacramenti, prout Ecclesia eam declarat.

Doctè autem addidit D. Bonav. supra: Si fiat simpliciter sine erroris dogmatizatione. Enimverò si minister ita transponens, intendat negare ordinem Originis, sive significare Filium esse priorem, nihil facit, vel defectu debita intentionis Sacramenti, nolens illud conficere, si Pater non procedat à Filio; vel etiam fortassis defectu formæ: quippe licet hæc non exigat servari ordinem Originis, tamen postulare videtur, ut non positivè excludatur; quemadmodum excluditur, quando illa in verbo fit animo significandi exterius, erroris quem

quem etiam forma illa nata est significare, juxta sententiam, quæ docet, verba, quæ patiuntur varios sensus, accipere determinationem sive determinatam significationem ex intentione proferentis.

Quare tenent Suarez de Virtutibus Theol. disp. 21. de Fide sect. 2. num. 10. Sanchez Sum. lib. 2. c. 8. n. 26. & plures alij, non excusari ab hæresi externa, qui utitur verbis ambiguis, si quidem habeat animum significandi hæresim suam internam, etsi alij propter diversas significationes, quas patiuntur voces externæ, eam non percipiant; v. g. si quis dicat: *Maria non fuit virgo*, volens significare Deiparam. Ergo similiter in præsentis, si dicat: *In nomine Filij, Patris, & Spiritus sancti*, cum animo significandi errorem internum circa processionem Patris à Filio, verè censetur hæreticus externus, quamvis audientes propter ambiguitatem sermonis, hæresim non determinatè percipiant. De quo plura in materia de Fide, ubi de pœnis hæreticorum: hic sufficiat indicasse probabilitatem istius sententiæ.

His tamen non obstantibus, etiam contraria sententiæ, videlicet formam ita inversam non valere quocumque animo proferatur, à multis constanter asseritur; ut proinde non immeritò annumerari possit & debeat formis dubijs; sicuti eam pro tali

videtur agnoscere Scotus in Reportatis eadem dist. & quæst. n. 6. ibi: *Quidam tamen dicunt, quod si diceretur: Ego baptizo te in nomine Filij, Patris, & Spiritus sancti, non esset rebaptizandus. Credo tamen, quod ordo personarum sit necessarius, ita quod qui destruit ordinem Originis, nihil faceret, sed credo quod talis esset posset rebaptizandus sub conditione.* Ergo censet Doctor talem Baptismum fore dubium, cum absque dubio, & quidem probabili, nemo sit rebaptizandus; nisi fortè Doctor hic loquatur de Baptismo collato tali forma cum intentione erroris.

Interim probabilius existimamus, quod docuit in primo scripto, quamvis etiam non omninò assertivè, ut indicat ly *Videtur*, quo utitur, dicens: *Tamen non videtur omninò necessarium ex parte Sacramenti.*

Ita ergo intellige primam partem conclusionis, ut licet non sit omninò certa & infallibilis, meritò tamen probabilior & minùs dubia censeri debeat hæc forma: *Ego te baptizo in nomine Filij & Patris &c.* quàm illa: *Ego Patris baptizo te in nomine Filij &c.*

Et hætenus quidem de principijs intrinsecis Baptismi, materia scilicet & formæ transeo ad extrinseca, quæ non minùs sunt utilia, & seitu necessaria. Incipio autem ab effectu.

Saltem merito dubitari potest.

SECTIO TERTIA.

De Effectu & necessitate Baptismi.

Quod attinet effectum Baptismi, suppono ex dictis præcedenti disp. sect. 4. conclus. 1. 4. & 5. Baptismum conferre gratiam tum habitualementem, tum actualem ex opere operato, & imprimere animæ characterem indelebilem.

Suppono secundò ex dictis præsentis disputatione sect. 1. conclus. 1. Baptismum ex speciali Dei voluntate reddere hominem capacem effectuum aliorum Sacramentorum. Dico *Ex speciali Dei voluntate*: quia sicut de facto nullo alio Sacramento prævio valet Baptismus, & causat gratiam; ita nulla apparet repugnantia, quo minùs, si Deus voluisset, cætera quoque Sacramenta non præmissò Baptismo suos causarent effectus.

Porrò ex eadem voluntate & institutione divinâ, neutiquàm ex natura gratiæ justificantis, præ cæteris Sacramentis

CONCLUSIO I.

Baptismus efficit remissionem omnis culpæ originalis & actualis: omnis quoque pœnæ, quæ pro ipsa culpa debetur.

Sunt verba Concil. Florent in decreto Unionis, ubi agens de effectu Baptismi, ait: *Huius Sacramenti effectus est remissio omnis culpæ &c.* Et ut scires per culpam actualem intelligendam esse, etiam venialem, continuò subjungit: *Propterea baptizatis nulla pro peccatis præteritis imungenda est satisfactio, sed morientes, antequam culpam aliquam committant, statim ad regnum celorum & Dei visionem perveniunt.*

Remissio scilicet omnis culpæ & pœnæ;

Ut ex Florentino constat.

N n 3

Cerrè

Suarez. Sanchez. Talibus utens verbis non excusatur ab Hæresi externa;

63. Imò probabiliter nihil facit.

7. Quis sit Baptismi effectus,

Etiâ specialis, ut quæ ex voluntate Dei.